

JULES VERNE

O călătorie spre centrul Pământului

Jules Verne (1828–1905) a fost considerat un precursor al literaturii științifico-fantastice. Deși a debutat ca dramaturg, devine celebru în 1863, când editorul Hetzel îi publică romanul *Cinci săptămâni în balon*. Verne își plimbă cititorii pe toate continentele lumii, pe toate mările și oceanele, dar parcă neajungându-i Pământul, evadează și în spațiu, inventând rachete și nave ce, nu peste mulți ani, aveau să-i confirme viziunile.

Printre cele mai cunoscute opere ale sale se numără: *Cinci săptămâni în balon* (1863), *O călătorie spre centrul Pământului* (1864), *20 000 de leghe sub mări* (1870), *Ocolul Pământului în 80 de zile* (1873) și *Steaua Sudului* (1884).

Otto Lidenbrock, profesor de mineralogie, și Axel, nepotul său, pornesc în cea mai stranie călătorie a vieții lor, pe drumul înfățișat într-un manuscris misterios... Ținta călătoriei fantastice este centrul Pământului. Însoțiți de Hans, o experimentată călăuză, cei doi exploratori pătrund, tot mai adânc, sub scoarța terestră, spre o altă lume.

Numeroasele aventuri pe care le au cei trei eroi în lumea miraculoasă și nebănuită din adâncuri, primejdiile și întâmplările neobișnuite prin care aceștia trec fac deliciul cărții, care, ca toate romanele lui Jules Verne, se citește pe nerăsuflăte.

JULES VERNE

O călătorie spre
centrul Pământului

Traducere de TRAIAN FIŢESCU

CORINT
EDUCAȚIONAL

I

În ziua de 24 mai 1843, într-o duminică, unchiul meu, profesorul Lidenbrock, se întoarse mai repede acasă, în căsuța sa de la numărul 19, pe Königstrasse, una dintre primele străzi din cartierul vechi din Hamburg.

Menajera Martha crezu că se află în mare întârziere, căci pe plita din bucătărie oalele de-abia începeau să dea în clocot, iar cratițele de-abia se porniseră să sfârâie.

„Bravo, îmi zisei în sinea mea, dacă îi este cumva foame, unchiul meu, care este cel mai nerăbdător om din lume, va răcni ca din gură de șarpe.

— A sosit deja domnul Lidenbrock! strigă mirată menajera Martha, deschizând ușa sufrageriei.

— Da, Martha, dar nu ai de ce să îți faci griji că nu ești gata cu masa, căci nu este încă ora două. De-abia a sunat unu și jumătate la orologiul Sfântul Mihai.

— Atunci de ce s-o fi întors domnul Lidenbrock?

— O să ne spună, cu siguranță, el însuși.

— Iată-l! Am șters-o, domnule Axel, vă las pe dumneavoastră să-l convingeți să fie înțeleghător.

Și menajera Martha intră înapoi în laboratorul ei culinar.

Așa că rămăsei singur. Dar să încerc să îl conving pe cel mai irascibil profesor care s-a văzut vreodată pe lumea asta să asculte de

glasul rațiunii, asta era o misiune pe care caracterul meu, un pic cam șovăitor, nu îmi îngăduia să o aduc la îndeplinire. Mă pregătii, deci, să mă retrag prudent în camera mea, când ușa de la intrare scârțâi din țâțâni, niște pași grei făcură să trosnească scara de lemn și stăpânul casei, trecând ca un fulger prin sufragerie, se năpusti în camera lui de lucru.

Dar, deși în plină viteză, mai avu vreme, totuși, să arunce într-un colț bastonul cu măciulie grea, pe masă pălăria cu boruri largi, periată în răspăr, iar nepotului său aceste cuvinte răsunătoare:

— Axel, vino la mine!

Nici n-avui vreme să schițez măcar un gest, că profesorul mă și strigă deja, plin de nerăbdare:

— Ei bine, n-ai venit încă?

Mă repezii într-un suflet în biroul înfricoșătorului meu stăpân.

Otto Lidenbrock nu era un om rău, sunt absolut de acord cu acest lucru, dar cu siguranță că avea să rămână până la moarte un om extrem de original.

Era profesor la Johannaem, unde preda un curs de mineralogie, în timpul căruia își ieșea din fire în mod obișnuit cel puțin o dată sau de două ori. Și asta nu pentru că ar fi fost preocupat de sânguința studenților săi sau de bunele lor rezultate, nu, nici vorbă de așa ceva, toate astea erau pentru el niște fleacuri, niște detalii lipsite de orice importanță. Distinsul meu unchi profesa „subiectiv”, ca să folosesc o expresie din filosofia germană, adică numai pentru el, nu și pentru ceilalți. Era un savant egoist, o fântână a științei¹, a cărei cumpănă scârțâia de câte ori încercai să te adapi din ea; într-un cuvânt, un avar. Există câțiva profesori de soiul ăsta în Germania.

Din nefericire, unchiul meu nu fusese înzestrat cu darul de a rosti cu ușurință cuvintele și, din această pricină, dicția lui era departe de a fi perfectă, dacă nu în particular, cel puțin atunci când vorbea în public, ceea ce constituie un defect regretabil pentru un orator. Într-adevăr, pe parcursul demonstrațiilor sale de la Johannaem, de multe ori profesorul se întrerupea brusc; se lupta din greu cu un

¹ *Un puits de science* (lb. franceză) – un om foarte învățat, un savant (n.tr.).

cuvânt recalitrant ce se încăpățâna să nu i se strecoare printre buze, unul dintre acele cuvinte ce se împotrivesc, se umflă și sfârșesc prin a ieși sub forma prea puțin științifică a unei înjurături. Ceea ce te face, pe bună dreptate, să turbezi de furie.

Or există în mineralogie o sumedenie de denumiri semigrecești și semilatine dificil de pronunțat, denumiri greoaie, care ar zdreli buzele delicate ale unui poet. Nu că aş intenționa să vorbesc de rău această știință. Departe de mine gândul acesta. Dar când se pomenește în fața unor cristalizări romboedrice, a unor rășini retinasfaltice, a ghelenitelor, fangasitelor, molibdatelor de plumb, a tungstatelor de mangan și a titaniatelor de zirconiu, până și celei mai mlădioase limbi îi este îngăduit să se poticnească.

Așa că în oraș această infirmitate, scuzabilă la urma urmei, era de-acum bine cunoscută și se făcea mare caz de ea, unchiul meu fiind pândit la pasajele periculoase, când poticnelile sale stârneau hohote de râs, ceea ce nu este o dovadă de bun-gust nici chiar pentru germani. Iar dacă la cursurile lui Lidenbrock era întotdeauna o mare afluență de auditori, mulți dintre aceștia le urmau cu asiduitate doar pentru a se înveseli cu ocazia nestăpânitelor accese de furie ale profesorului!

Cu toate acestea, trebuie să recunosc că unchiul meu era un savant adevărat. Deși nu de puține ori spărgea mostrele de rocă din pricină că era atât de repezit, în cercetările sale reușea întotdeauna să îmbine geniul geologului cu instinctul mineralogului. Înarmat cu ciocanul său, cu lanțeta de oțel, cu acul magnetic, cu aparatul de tăiat piatra cu flacăra, cu flaconul de acid nitric, el era atotputernic. Recunoștea fără nicio ezitare orice mineral dintre cele șase sute de specii cunoscute în prezent doar după fisură, aspect, duritate, fuzibilitate, sunet, miros sau gust.

Așa că numele de Lidenbrock era stimat și onorat în toate liceele și asociațiile internaționale. Domnii Humphry Davy, Humboldt, căpitani Franklin și Sabine nu scăpară ocazia să îl viziteze la trecerea lor prin Hamburg. Domnii Becquerel, Ebelmen, Brewster, Dumas, Milne-Edwards, Sainte-Claire-Deville nu șovăiau să îl consulte ori de câte ori se aflau în fața unei palpitate enigme din domeniul chimiei. Știința aceasta îi datora o mulțime de descoperiri interesante

și în 1853 avea să apară la Leipzig un *Tratat de cristalografie transcendentă* al profesorului Otto.

Adăugați la toate acestea faptul că unchiul meu era directorul muzeului mineralogic al domnului Struve, ambasadorul Rusiei, muzeu ce cuprindea o prețioasă colecție binecunoscută în Europa.

Iată, așadar, personajul care mă interpela cu atâta nerăbdare. Imaginați-vă un bărbat înalt, slab, cu o sănătate de fier, cu o coamă de păr de un blond deschis care îl făcea să pară cu cel puțin zece ani mai tânăr decât cei cincizeci de ani pe care îi avea. Ochii săi mari se roteau întruna în spatele unor ochelari uriași; nasul, lung și subțire, semăna cu o lamă ascuțită; răutăcioșii pretindeau chiar că ar fi o lamă magnetică și că ar atrage pilitura de fier. Pură calomnie: nu atrăgea decât tutunul, și, ca să spunem adevărul până la capăt, chiar din belșug.

Când voi mai adăuga că unchiul meu făcea niște pași exact de o jumătate de stânjen fiecare și când vă voi spune că, atunci când mergea, ținea pumnii bine strânși, semne ale unui temperament impetuos, veți ajunge să îl cunoașteți suficient de bine ca să nu fiți deloc dornici să vă aflați în preajma lui.

Locuia în căsuța lui din Königstrasse, o construcție pe jumătate din lemn, pe jumătate din cărămidă, cu partea superioară a zidurilor de formă triunghiulară, dantelată; fațada dădea spre unul dintre acele canale întunecate care se întretaie în mijlocul celui mai vechi cartier din Hamburg care, din fericire, a fost cruțat de incendiul din 1842.

Este drept că vechea casă era puțin lăsată într-o parte, expunându-și pântecul trecătorilor; acoperișul era înclinat într-o parte, întocmai ca șapca unui student de la Tugendbund; echilibrul liniilor sale lăsa de dorit; dar, în definitiv, se ținea bine, mulțumită unui ulm bătrân încastrat zdravăn în partea din față și care, de cum venea primăvara, împungea ferestrele cu crengile sale pline de muguri ce începeau să dea în floare.

Pentru un profesor german, unchiul meu era destul de bogat. Casa era proprietatea lui, cu tot ceea ce se afla într-însa. Iar într-însa se aflau, printre altele, fiica sa, Graüben, o tânără virlandeză de șaptesprezece ani, și menajera Martha; în afară de mine, bineînțeles. În

Imaginați-vă un bărbat înalt, slab, cu o sănătate de fier.

dubla mea calitate de nepot și de orfan, am devenit asistentul său, ajutându-l în experiențele sale.

Mărturisesc că, încă de la început, am fost pasionat de științele geologice, în vinele mele curgea sângele unui mineralog și nu mă plictiseam niciodată în compania prețioaselor mele pietricele.

La urma urmei, nu se putea spune că nu eram fericit în căsuța de pe Königstrasse, în ciuda impulsivității proprietarului ei. Deși se purta cam brutal cu mine, asta nu însemna că nu ținea la mine. Dar individul nu știa să aștepte și era mai grăbit decât natura.

Când, în aprilie, plantase în ghivecele de faianță din salon niște rădăcini de rezeda și de zorele, se ducea în fiecare dimineață să le tragă de frunze, ca să le facă să crească mai repede.

În fața unui asemenea original nu puteai decât să te supui. Așa că am alergat în cabinetul său.

II

Cabinetul acesta era un adevărat muzeu. Toate eșantioanele din regnul mineral se aflau acolo, etichetate și aranjate în cea mai perfectă ordine, conform celor trei mari diviziuni: minerale inflamabile, metalice și litoide.

Cât de bine cunoșteam aceste adevărate bibelouri ale științei mineralogice! De câte ori, în loc să hoinăresc cu băieții de vârsta mea, preferasem să șterg de praf toate aceste grafite, antracite, huile, lignite și turbe! Și bitumurile, rășinile, sărurile organice, pe care trebuia să le feresc de cel mai fin fir de praf! Și aceste metale, de la fier până la aur, a căror valoare relativă dispărea în fața egalității absolute de mostre științifice! Și toate aceste pietre care ar fi fost de ajuns pentru a reconstrui casa din Königstrasse, chiar cu o cameră în plus, în care m-aș fi putut instala cât se poate de confortabil!

Dar, intrând în cabinet, nu îmi stătea deloc mintea la toate aceste minunății! Toate gândurile îmi erau îndreptate spre unchiul meu. Se afundase cu totul în fotoliul lui larg, capitonat cu catifea de Utrecht, și ținea în mâini o carte pe care o privea cu nesăț.